

ERGOTERAPİYE GİRİŞ

Editörler:

Prof. Dr. Esra AKI

Dr. Öğr. Üyesi Esmâ ÖZKAN

Hipokrat
Yayınclık

© 2020 ERGOTERAPİYE GİRİŞ

ISBN: 978-605-7874-74-0

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Editörler

Prof. Dr. Esra AKI

Dr. Öğr. Üyesi Esmâ ÖZKAN

Yayıncı

Hipokrat Kitabevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Sevgili Okurlarımız,

Ülkemizde ergoterapi uygulamaları lisansüstü programlarda yetişmiş deneyimli akademisyenler tarafından uzun yıllardır sürdürülmektedir. Lisans eğitiminin başlaması ile alanımız güç kazanmıştır. Mesleki yetkinliğe ve donanımına sahip ergoterapistleri yetiştirmek, bilgi ve deneyimlerini bu alana gönül vermiş uzmanlara aktarmak akademisyenlerin önceliği olmuştur.

Ergoterapi alanında lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin, alanda çalışan ergoterapistlerin ve akademisyenlerin anadilimizde yayınlara erişimi büyük önem taşımaktadır. Ergoterapinin temel değerleri ve uygulama alanları hakkında derinlemesine bilgi sunmasını hedeflediğimiz, ergoterapi alanına bilimsel ve uygulama hizmeti vermekte olan değerli akademisyenlerimizin katkıları ve rehberliği ile tamamladığımız Ergoterapiye Giriş kitabımızı sizlere sunmanın sevincini yaşamaktayız.

Tüm yazarlarımıza yoğun çalışmaları arasında verdikleri destekten dolayı çok teşekkür ederiz. Kitabımızın ergoterapi alanına gönül vermiş meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize faydalı olması dileği ile saygılarımızı sunarız.

Prof. Dr. Esra Akı

Dr. Öğr. Üyesi Esmâ Özkan

İçindekiler

Bölüm 1

Ergoterapistlik Mesleği

Esra AKI

Ergoterapinin Hedef Grupları ve Uygulama Alanları.....	2
Ergoterapide Kullanılan Aktivite Türleri.....	3
Yaşam Boyu Ergoterapinin Yeri.....	4
Profesyonel Gelişimde Yaşam Boyu Öğrenme.....	5

Bölüm 2

Ergoterapinin Tarihçesi

Esmâ ÖZKAN

Moral Tedavinin Ergoterapinin Gelişimine Etkisi.....	9
20. Yüzyılın Başları ve Ergoterapi Mesleğinin Başlangıcı.....	10
Birinci Dünya Savaşı.....	11
İkinci Dünya Savaşı: 1940 – 1947.....	11
İkinci Dünya Savaşı Sonrası: 1950 – 1960.....	12
1970 – 1980 Yılları.....	12
1990'lar ve Sonrası.....	13
Mesleğin Kurucuları.....	13
Herbert James Hall.....	13
George Edward Barton.....	14
Susan Cox Johnson.....	14
Eleanor Clarke Slagle.....	14
Adolf Meyer.....	15
Susan Tracy.....	16
Gail Fidler.....	16
William Rush Dunton.....	16
Ulusal Ergoterapiyi Geliştirme Derneği.....	17
Dunton'nın Ergoterapi Prensipleri.....	17
Türkiye'de Ergoterapi.....	17

Bölüm 3

Ergoterapi Felsefesi ve Değerleri

Halil İbrahim ERGEN • Esmā ÖZKAN

Felsefenin Anlamı	21
Ergoterapinin Felsefi Temeli	22
Ergoterapi ve Bütüncül Bakış Açısı	23
İnsana Bakış	24
İnsan Bilimi Olarak Ergoterapi	27
Uyum (Adaptasyon)	27
Ergoterapi Teorisi ve Ergoterapinin Doğası	29
Temel olarak “İyi Bir İnsan Yaşamı” ne içerir?	29
Ergoterapistin Yol Haritası	31
Ergoterapi ve Maneviyat	32

Bölüm 4

Ergoterapi Kapsamı ve Süreci

Esmā ÖZKAN • Sümeyye BELHAN

Ergoterapi Kapsamı	35
Oküstasyonlar	38
Kişi	40
Performans Becerileri	41
Performans Paternleri	42
Baęlam ve Çevre	43
Ergoterapi Süreci	44
Klinik Muhakeme	45
Aktivite Analizi	45
Değerlendirme	46
Müdahale	48

Bölüm 5

Ergoterapi Uygulama Modelleri ve Referans Çerçeveleri

Sümeyye BELHAN

Ergoterapide Modeller ve Referans Çerçeveleri	53
Kavramsal Modeller	54
Uygulama Modelleri ve Referans Çerçevesi	54
Oküstasyon Temelli Kavramsal Uygulama Modelleri	55
Kanada Oküstasyonel Performans ve Katılım Modeli (CMOP-E)	55

İnsan Oküstasyon Modeli (MOHO).....	56
Kişi-Çevre-Oküstasyon Modeli (PEO) ve Kişi-Çevre-Oküstasyon-Performans Modeli (PEOP).....	57
Kawa Modeli	59
Ergoterapistlerin Değerlendirme ve Müdahalelerine Rehberlik Eden	
Bazı Uygulama Modelleri	60
Toglia'nın Dinamik Etkileşimsel Modeli.....	60
Oküstasyonel Öz Yeterlilik Modeli	61
Oküstasyonel Performans Süreç Modeli	61
Vona Du Toit Yaratıcı Beceriler Modeli.....	62
Referans Çerçevesi ve Yaklaşımlar.....	62

Bölüm 6

Ergoterapi Uygulama Alanları

Ebru YILDIZ • Mustafa CEMALİ

Kronik Hastalıklarda Ergoterapi.....	74
Kanserde Ergoterapi	75
Kardiyopulmoner Rehabilitasyonda Ergoterapi	76
Ağrı Yönetiminde Ergoterapi.....	78
Diyabette Ergoterapi	79
Yanıkta Ergoterapi.....	80
Artritlerin Yönetiminde Ergoterapi.....	81
Ruh Sağlığında Ergoterapi.....	82
Uyku Bozukluklarında Ergoterapi	84
Yeme Bozukluklarında Ergoterapi	85
Yutma Bozukluklarında Ergoterapi	87
Madde Bağımlılığında Ergoterapi	88
Bakım Veren Bireylerde Ergoterapi	89
Afetlerde Ergoterapi	90
Post-travmatik Bozukluklarda Ergoterapi	92
Dezavantajlı Bireylerde Ergoterapi.....	93
Şiddete Maruz Kalanlarda Ergoterapi	93
Mülteci Bireylerde Ergoterapi	94
Hükümlü Bireylerde Ergoterapi	96
LGBTİ'li Bireylerde Ergoterapi	98
HIV/AIDS Olan Bireylerde Ergoterapi	99
Ortopedik Yaralanmalarda Ergoterapi.....	100
Ampute Bireylerde Ergoterapi	101
El Rehabilitasyonunda Ergoterapi	103
Nörolojik Hastalıklarda Ergoterapi	104
İnmeli Bireylerde Ergoterapi.....	105
Travmatik Beyin Yaralanması Olan Bireylerde Ergoterapi	107

Kognitif Bozukluklarda Ergoterapi.....	108
Spinal Kord Yaralanmalarında Ergoterapi.....	109
Nörogelişimsel Bozukluklarda Ergoterapi.....	110
Otizimde Ergoterapi.....	112
Özgöl Öğrenme Güçlüğünde Ergoterapi.....	113
Görme Bozukluklarında Ergoterapi.....	114
Kadın Sağlığında Ergoterapi	115
Sürücü Rehabilitasyonunda Ergoterapi.....	116
Palyatif Bakımda Ergoterapi.....	117
Mesleki Rehabilitasyonda Ergoterapi.....	118
Okullarda Ergoterapi.....	121

Bölüm 7

Yaşam Boyu Ergoterapi

Ayşe GÖKTAŞ

Çocukluğun Gelişimi.....	129
Duyu ve Motor Becerileri.....	130
Çocuklukta Ergoterapistlerin Rolü.....	131
Erken Çocukluk: 2-5 Yaş	132
Geç Çocukluk Gelişimi (Orta Çocukluk).....	134
Adolesan Gelişimi	136
Kimlik Arayışı	137
Genç Yetişkinlik Gelişimi.....	139
Orta Yaş Yetişkinlik Gelişimi.....	141
Psikososyal Müdahale.....	142
Yaşlılık Gelişimi.....	143
Yaşlı Yetişkinlikte Problemler	146

Bölüm 8

Ergoterapi Modaliteleri

Serkan PEKÇETİN • Ayla GÜNAL • Berkan TORPİL

Oyun.....	149
Oyun Terapisi.....	149
Ergoterapi Modalitesi Olarak Oyun.....	150
Müzik.....	152

Hayvan Destekli Terapi	155
Terapi Köpeğinin Kullanımı.....	156
Terapi Atının Kullanımı (Hipoterapi).....	157
Nadir Hayvan Destekli Tedaviler.....	158
Eİ Sanatları.....	159
Fiziksel Ajanlar.....	160
Fiziksel Ajan Modaliteleri	160

Bölüm 9

Ergoterapide Terapötik Öğretme

Mahmut YARAN

Terapötik Öğretmenin Amaçları	170
Kaybedilen Becerilerin Yeniden Öğretilmesi	170
Alternatif ya da Kompansatuvar Stratejiler Geliştirmek.....	170
Yeni Performans Becerileri Geliştirmek	170
Terapötik Zorluklarla Baş Etmeyi Desteklemek.....	170
Aile Üyeleri ya da Bakım Verenleri Aktivitelere Dahil Etme	171
Öğrenmenin Boyutları	174
Ergoterapide Öğretme Yaklaşımları	175
Hareketi Yönlendirme.....	176
Basitleştirilmiş Gösterim.....	176
Görsel İşaretler.....	176
Sözlü Talimatlar.....	176
Geri Bildirim	177

Bölüm 10

Ergoterapide Terapötik İlişkiler

Esra AKI • Selma ERCAN DOĞU

İş Birliği Geliştirme	184
İletişim Becerileri.....	185
Sözlü İletişim	185
Sözsüz İletişim	185
Terapötik İlişkide Sınır Koyma.....	186

Bölüm 11

Ergoterapide Kanıta Dayalı Uygulamalar

Ege TEMİZKAN • Ceren DAVUTOĞLU • Sedef ŞAHİN

Kanıta Dayalı Uygulama Nedir?.....	189
Kanıda Dayalı Uygulama Neden Önemlidir?.....	190
Ergoterapide Kanıta Dayalı Uygulama ve Gelişimi.....	190
Kanıtın Kullanılması: Literatürden KliniĐe.....	192
1. Doğru Sorunun Sorulması.....	193
2. Literatür Taraması.....	196
3. Kanıt Düzeyinin İncelenmesi.....	200
4. Kanıtların Klinik Uygulamalarda Kullanılması.....	205
Kanıta Dayalı Uygulamalara Katkı Vermek.....	205
Sonuçlar.....	206

Bölüm 12

Ergoterapide Teknolojinin Yeri

Hilal BOSTANCI • Devrim TARAKÇI

Yardımcı Teknoloji.....	212
İnsan Aktivite Yardımcı Teknoloji (Human Activity Assitive Technology-HAAT) Modeli.....	213
3D Yazıcı Sistemlerinin Yardımcı Teknolojide Kullanımı.....	213
Rehabilitasyonda Kullanılan Teknolojiler.....	214
Robotik Rehabilitasyon Uygulamaları.....	214
Giyilebilir Teknoloji.....	215
Telerehabilitasyon Uygulamaları.....	215
Web Tabanlı Uygulamalar/Sistemler.....	216
Sanal Gerçeklik Teknolojileri.....	216
Ergoterapist Olarak Rehabilitasyonda Oyun Geliştirme Süreçleri.....	221
Ergoterapi Terapötik Oyun Geliştirme Süreçleri-ErgoActive.....	222

Bölüm 13

Ergoterapi MesleĐinde Etik, Profesyonellik ve Ekip Çalışması

Selma ERCAN DOĞU

Ergoterapide Etik İlkeler.....	227
Ergoterapide Etik İlkeler Nelerdir?.....	229
Ergoterapi MesleĐinde Profesyonellik.....	230
Ergoterapistin Ekip Çalışmasındaki Yeri.....	231
Multidisipliner Ekip.....	232
Disiplinlerarası Ekipler.....	232
Transdisipliner Ekip.....	233

Katkıda Bulunanlar

Ayla Günal, Dr. Öğr. Üyesi

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Ayşe Gökteş, Dr. Öğr. Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Berkan Torpil, Öğr. Gör.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ceren Davutoğlu, Arş. Gör. Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Devrim Tarakçı, Doç. Dr.

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ebru Yıldız, Arş. Gör. Erg.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ege Temizkan, Arş. Gör. Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Esmâ Özkan, Dr. Öğr. Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Esra Akı, Prof. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Halil İbrahim Ergen, Öğr. Gör.

Sanko Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Hilal Bostancı, Arş. Gör. Erg.

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Mahmut Yaran, Dr. Öğr. Üyesi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Ortez ve Protez Bölümü

Mustafa Cemali, Uzm. Fzt.

Yeni Kurtuluş Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Sedef Şahin, Dr. Öğr. Üyesi

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Selma Ercan Doğu, Dr. Psk.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Toplum Ruh Sağlığı Merkezi

Serkan Pekçetin, Doç. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Sümeyye Belhan, Öğr. Gör.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü